

Поддєрьогін А.М.
кандидат економічних наук,
професор, завідувач кафедри
фінансів підприємств
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет
ім. В. Гетьмана»

Податок на додану вартість та його вплив на діяльність суб'єктів підприємництва

Розглянуто вплив податку на додану вартість на діяльність суб'єктів підприємництва при сплаті ПДВ в бюджет, а також в процесі їх господарської діяльності через механізм формування і погашення податкового кредиту. Визначено можливі напрями зменшення негативного впливу податку на додану вартість на платоспроможність суб'єктів підприємництва шляхом вдосконалення податкового планування.

The impact of value-added tax on market participants activity by paying VAT to the budget and during business activity through facility of forming and paying off tax credit have been considered. Possible directions of decrease negative influence of VAT on market participants solvency by tax planning improvement were defined.

Ключові слова: бюджетне відшкодування податку на додану вартість, вхідний податок на додану вартість, грошові оборотні активи, іммобілізація грошових оборотних активів, іммобілізація оборотних коштів, податкове зобов'язання, податок на додану вартість, податковий кредит, податковий період.

Сплата податків суб'єктами підприємництва забезпечуючи формування доходів державного бюджету, одночасно справляє вплив на їх діяльність. Цей вплив пов'язаний використанням податків для регулювання діяльності їх платників, тобто з використанням регулюючої функції податків.

Використання регулюючої функції податків в науково-учбовій літературі висвітлено достатньо ґрунтовно. Прояв регулюючої функції податків залежить від прийняття рішень з наступних питань. Це визначення: об'єкта оподаткування, ставок податків, термінів сплати податків, джерел сплати податків, надання пільг.

Питання використання податків для регулювання діяльності суб'єктів підприємництва платників податків досліджені в роботах багатьох зарубіжних і вітчизняних науковців.

Серед вітчизняних науковців, які досліджували вплив сплати податків на діяльність суб'єктів підприємництва, регулювання їх господарської і

інвестиційної діяльності необхідно назвати А.І. Крисоватого, С.В. Онишко, В.М. Опаріна, А.М. Соколовську, В.М. Федосова.

Однак вплив сплати податків на діяльність суб'єктів підприємництва пов'язаний не тільки з регулюванням їх діяльності.

Сплата податків пов'язана з формулюванням вихідних грошових потоків у суб'єктів підприємництва, а отже використанням їх грошових коштів і досить часто супроводжується іммобілізацією грошових оборотних активів.

Цей напрям впливу податків на діяльність суб'єктів підприємництва недостатньо досліджений, а отже і мало висвітлений в наукових публікаціях, підручниках і навчальних посібниках.

Дослідження вказаного напрямку впливу податків на діяльність їх платників заслуговує на значну увагу, особливо в умовах фінансово-економічної кризи, погіршення фінансового стану і платоспроможності значної кількості суб'єктів підприємницької діяльності.

Вивчення механізму впливу сплати податків на фінансовий стан, платоспроможність, фінансові результати підприємства стосується всіх податків. Однак необхідно констатувати, що надзвичайно актуальним і одночасно досить складним є дослідження вказаного механізму стосовно податка на додану вартість (ПДВ).

Актуальність такого дослідження можна аргументувати тим, що платниками ПДВ є велика кількість суб'єктів підприємництва в виробничій і торгівельній сферах діяльності, сфері послуг (крім послуг, які не оподатковуються ПДВ).

Станом на 01. 01. 2010 року в органах державної податкової служби було зареєстровано 303,7 тис платників ПДВ, із них юридичних осіб – 262,2 тис, фізичних осіб – підприємців 41,5 тис.

Отже сплата ПДВ в бюджет справляє вплив на діяльність великої кількості суб'єктів підприємництва.

З'ясування і аналіз механізму впливу сплати ПДВ дозволить суб'єктам підприємництва здійснювати заходи спрямовані на зменшення негативного впливу ПДВ на їх діяльність (на платоспроможність, фінансовий стан, фінансові результати).

Складність дослідження механізму сплати ПДВ на діяльність його платників суб'єктів підприємництва обумовлена наступними обставинами.

По-перше, це нестабільність законодавства з ПДВ. З 1 жовтня 1997 р. порядок обчислення і плати ПДВ регламентується Законом України «Про податок на додану вартість» від 3 квітня 1997 р. № 168/97 – ВР. З часу прийняття вказаного Закону, згідно з прийнятими законами в 1997-2009 р. було внесено 139 змін. У тому числі: 1997 – 10, 1998 – 9, 1999 – 23, 2000 – 23, 2001 – 12, 2002 – 7, 2003 – 11, 2004 – 14, 2005 – 8, 2006 – 7, 2007 – 4, 2008 – 4, 2009 – 7.

По-друге, з обчисленням ПДВ для включення його в ціну товарів, робіт, послуг. Це залежить від визначення бази оподаткування.

База оподаткування з поставки вироблених товарів (послуг) визначається виходячи з їх договірної (контрактної) вартості, визначеної за вільними цінами, але не нижче за звичайні ціни, з урахуванням акцизного збору (за винятком податку на додану вартість, а також збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, на послуги стільникового рухомого зв'язку, що включається до ціни послуг).

Для товарів, які імпортуються на митну територію України базою оподаткування є договірна (контрактна) вартість таких товарів, але не менше митної вартості, зазначеної у ввізній митній декларації, ввізного мита і акцизних зборів, за винятком податку на додану вартість.

Для готової продукції виготовленої на території України з давальницької сировини нерезидента, у разі її поставки на митній території України, базою оподаткування є договірна (контрактна) вартість такої продукції з урахуванням акцизного збору і ввізного мита.

Отже можна зробити висновок, що в базу оподаткування включаються. Перенесена вартість. Вона увійшла в собівартість вироблених товарів, у контракті вартість товарів придбаних по імпорту, у договірну вартість продукції, виготовленої з довальницької. Податки. Вони увійшли в собівартість товарів, продукції, а також податки, акцизний збір і мито.

По третє, зі сплатою ПДВ в бюджет і врахуванні при цьому суми податкового кредиту.

По четверте, зі сплатою ПДВ в процесі господарської діяльності (при закупівлі товарно-матеріальних цінностей, основних засобів, оплаті робіт, послуг).

Проаналізуємо механізм впливу сплати ПДВ до бюджету на діяльність суб'єктів підприємництва – платників цього податку, пов'язаний з можливою іммобілізацією грошових оборотних активів на його сплату.

Вказана іммобілізація, її обсяги і терміни залежать від ряду обставин, факторів: дати виникнення податкових зобов'язань унаслідок продажу товарів (робіт, послуг); податкового періоду і встановлених термінів сплати податку до бюджету; виникнення права на податковий кредит та отримання його відшкодування з бюджету.

Структурно-логічна схема розрахунків суб'єктів підприємництва з бюджетом стосовно ПДВ приведена на рис. 1.

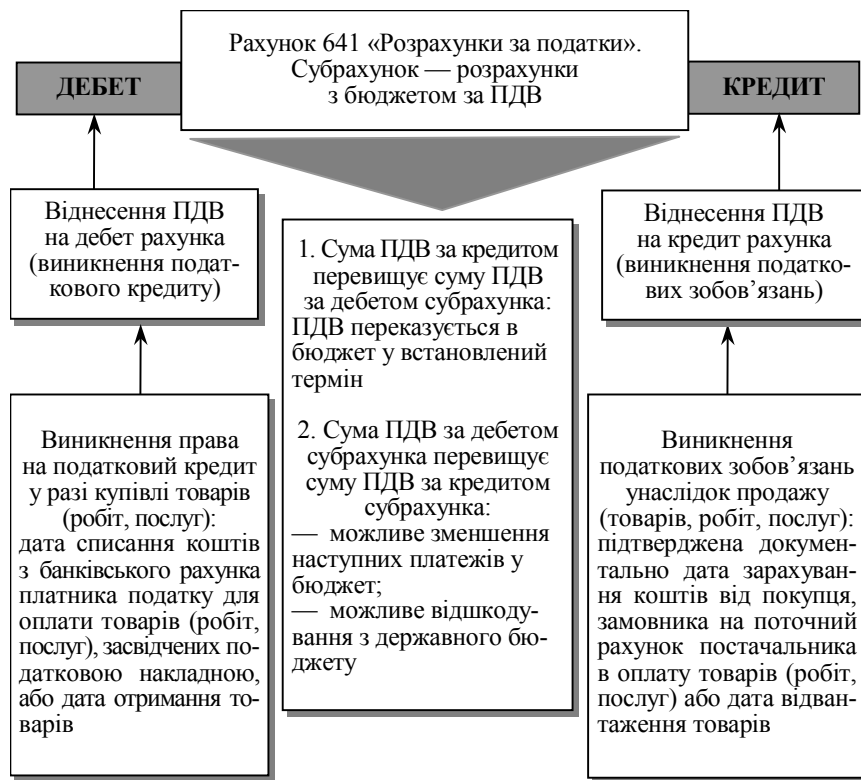

Рис.1. Структурно-логічна схема функціонування рахунка 641 «Розрахунки за податки». Субрахунок — розрахунки з бюджетом за ПДВ

Податкове зобов'язання з ПДВ – це загальна сума податку одержана (нарахована) платником податку у звітному податковому періоді. Згідно діючого законодавства при здійсненні операцій з поставки товарів (робіт, послуг) дата виникнення податкових зобов'язань – це дата, яка припадає на податковий період протягом якого відбувається подія, що сталася першою: зарахування коштів від покупця (замовника) на банківський рахунок платника податку, як оплата товарів (робіт, послуг); відвантаження товарів, а для робіт (послуг) – дата оформлення документа, що засвідчує факт виконання робіт (послуг) платником податку. Отже за таких обставин виникають передумови для можливої іммобілізації грошових оборотних активів для сплати ПДВ, якщо податкові зобов'язання визначаються по відвантаженню товарів, виконанню робіт (послуг).

Відомо, що джерело сплати ПДВ в бюджет у суб'єкта підприємництва платника податку з'являється після надходження виручки від реалізації в ціну якої був включений ПДВ. Отже іммобілізація грошових оборотних активів для сплати ПДВ буде відбуватися при умові, що не надійшла виручка від реалізації по товарам (роботам, послугам) стосовно поставки яких виникли податкові зобов'язання.

Але при цьому необхідно враховувати, що стосовно вказаних податкових зобов'язань іммобілізації коштів може не бути враховуючи, що з часу виникнення податкових зобов'язань і до дати сплати ПДВ в бюджет проходить певний період часу, який залежить від встановленого податкового

періоду. При місячному податковому періоді вказаний період часу складатиме 30 календарних днів (20 днів протягом яких платник податку має подати податкову декларацію і 10 днів для сплати суми податкового зобов'язання). При квартальному податковому періоді вказаний період часу складатиме 50 днів (відповідно 40 і 10 днів).

Отже за вказаний проміжок часу може і повинна надійти виручка від реалізації, якщо підприємство буде активно займатися погашенням (стягненням) дебіторської заборгованості.

Безумовно, що при квартальному податковому періоді є більше часу для забезпечення погашення дебіторської заборгованості по відвантаженій продукції, а отже надходження ПДВ в складі виручки від реалізації. За цих обставин зменшується імовірність іммобілізації коштів.

Великі обсяги дебіторської заборгованості за товари (роботи, послуги) та її зростання дозволяють зробити висновок, що це є однією з причин, одним з факторів іммобілізації грошових оборотних активів суб'єктів підприємництва для сплати ПДВ в бюджет, а також виникнення податкової заборгованості. На 1.01.2010 р. заборгованість по сплаті ПДВ в бюджет становила 4 710 846 тис грн..

Великі обсяги дебіторської заборгованості за товари (роботи, послуги) та їх зростання погіршують загальний фінансовий стан, платоспроможність суб'єктів підприємництва та обумовлюють іммобілізацію грошових оборотних активів на сплату ПДВ в бюджет. Адже шоста частина дебіторської заборгованості за товари (роботи, послуги) буде сума ПДВ, яка своєчасно не надійшла. Це буде сума іммобілізації коштів платників ПДВ при умові, що ПДВ перерахований в бюджет.

Вище викладене дозволяє зробити висновок про необхідність вдосконалення податкового планування на мікрорівні, що дозволить приймати необхідні рішення, щодо управління сплатою ПДВ, зменшення податкової заборгованості, а також іммобілізації грошових оборотних активів на сплату ПДВ в бюджет.

Податкове планування необхідно здійснювати не тільки стосовно ПДВ, а також і інших податків та обов'язкових платежів, що їх встановила держава для суб'єктів підприємництва. Це має бути важливою складовою корпоративного податкового менеджменту.

Податкове планування на мікрорівні має включати: обчислення абсолютної суми податку, визначення терміну складання податкової декларації (звітності), визначення терміну сплати податку, надходження (наявність) джерела сплати податку.

Визначення абсолютної суми податку (податкових зобов'язань)	Встановлення дати перерахування податка в бюджет	Надходження (формування) джерела сплати податку
(Враховується надходження)	(Враховується дата)	(Враховується надходження)

коштів від покупця або відвантаження продукції, товарів, послуг)	виникнення податкових зобов'язань,	виручки від реалізації продукції, товарів, послуг)
	подання декларації,	
	перерахування податку)	

Рис. 2. Податкове планування на мікрорівні, щодо сплати ПДВ в бюджет.

Податкове планування має дозволяти запобігати негативному впливу, або зменшувати негативний вплив оподаткування на діяльність платників податків – суб'єктів підприємництва.

Податкове планування повинно базуватися на діючому податковому законодавстві, не допускаючи його порушення.

Зменшення негативного впливу оподаткування суб'єктів підприємництва на їх діяльність може бути пов'язано:

- 1) зі зменшенням об'єкта оподаткування;
- 2) своєчасним перерахуванням податків, а отже уникнення сплати штрафів;
- 3) уникненням або зменшенням іммобілізації коштів на сплату податків.

Як можна зменшити чи запобігти іммобілізації коштів суб'єктів підприємництва на сплату ПДВ до бюджету? Мова йде про суб'єктів підприємництва, які виробляють і поставляють товари (роботи, послуги) на внутрішньому ринку. З цією метою необхідно.

- 1) Посилення контролю за поставкою товарів без їх попередньої оплати в кінці податкового періоду, особливо не платоспроможним, не надійним покупцям.
- 2) Контроль та здійснення заходів спрямованих на погашення дебіторської заборгованості за товари (роботи, послуги) в ціну яких був включений ПДВ.

При цьому необхідно планувати, а отже і контролювати ПДВ в ціні товарів (робіт, послуг), по яким утворилася дебіторська заборгованість, терміни погашення дебіторської заборгованості з врахуванням термінів сплати ПДВ до бюджету.

Вище були розглянуті особливості виникнення податкових зобов'язань, щодо сплати ПДВ в бюджет та можливої іммобілізації коштів для сплати ПДВ у суб'єктів підприємницької діяльності платників ПДВ, які виробляють (надають) товари (роботи, послуги).

Але є особливості, щодо виникнення податкових зобов'язань та сплати ПДВ в бюджет у суб'єктів підприємництва, які займаються торгівельною діяльністю.

При цьому мають місце особливості у суб'єктів підприємництва (торгівлі), які закупають товари у вітчизняних виробників або імпортують товари.

Підприємства торгівлі, які закупають товари у вітчизняних виробників і реалізують на вітчизняному ринку.

Податкові зобов'язання виникають згідно Закону про ПДВ, тобто по першій події. Податковий період (квартальний або місячний). База оподаткування (ціна придбання товарів + торгівельна націнка до складу яких уже ввійшов ПДВ). Для обчислення ПДВ, щодо сплати його в бюджет приймається 16,67 відсотка або шоста частина ціни товарів.

Податковий кредит стосовно ціни придбання товарів для послідувочої реалізації складатиме 16,67 відсотка або шосту частину вартості придбання товарів. Але необхідно враховувати тільки ті товари, які оподатковуються ПДВ.

Якщо підприємство торгівлі реалізує товари звільнені від ПДВ, тоді податкові зобов'язання будуть виникати тільки стосовно торгівельної націнки, в яку обов'язково входить ПДВ. Отже податковий кредит стосовно цих товарів не формується.

Підприємства торгівлі, які закупаються товари по імпорту і реалізують на внутрішньому ринку. Податкові зобов'язання виникають при перетині митного кордону, при розмитненні товару. База оподаткування – це митна вартість товару (контрактна вартість + витрати, які входять в митну вартість). ПДВ складатиме 20 % від митної вартості.

Проаналізуємо сплату ПДВ суб'єктами підприємництва в процесі їх господарської діяльності.

Особливість ПДВ, що його сплата здійснюється суб'єктами підприємництва не тільки до бюджету, як платниками цього податку згідно Закону про ПДВ, а також в процесі їх господарської діяльності. Це має місце при оплаті придбаних матеріальних цінностей, основних фондів, нематеріальних активів, отриманих послуг, виконаних робіт в ціну яких був включений ПДВ.

Для суб'єкта підприємництва це додаткові витрати, які він має здійснити. Вони складають 16,67 % або шосту частину від ціни придбання (оплати), включаючи ПДВ.

Облік цих додаткових витрат ведеться самостійно і свого часу отримав назву вхідний податок на додану вартість. В попередньому законі з ПДВ такий термін використовувався. В діючому Законі з ПДВ такий термін не використовується. Замість цього визначено, що на суму, сплаченого ПДВ в ціні придбаних матеріальних цінностей формується (нараховується) податковий кредит.

На суму податкового кредиту зменшуються податкові зобов'язання платника ПДВ в бюджет за звітний податковий період, тобто має місце відшкодування ПДВ, сплаченого суб'єктом підприємництва в процесі його діяльності.

В Законі з ПДВ досить детально описано: порядок формування податкового кредиту; його врахування при визначенні ПДВ, що має бути сплачено в бюджет; відшкодування податкового кредиту з бюджету.

Ці положення використовувати при адміністрування ПДВ. В підручниках, наукових публікаціях податковий кредит описується саме з точки зору адміністрування ПДВ.

Однак залишається недостатньо дослідженим, а отже і висвітленим в наукових публікаціях і навчальній літературі механізм впливу сплати ПДВ суб'єктами підприємництва в процесі їх господарської діяльності на: фінансовий стан, платоспроможність, іммобілізацію оборотних коштів, фінансові результати діяльності.

Вказані питання потребують поглибленого вивчення і висвітлення в наукових публікаціях та підручниках. На рис. 3 представлена схема формування і відшкодування вхідного ПДВ.

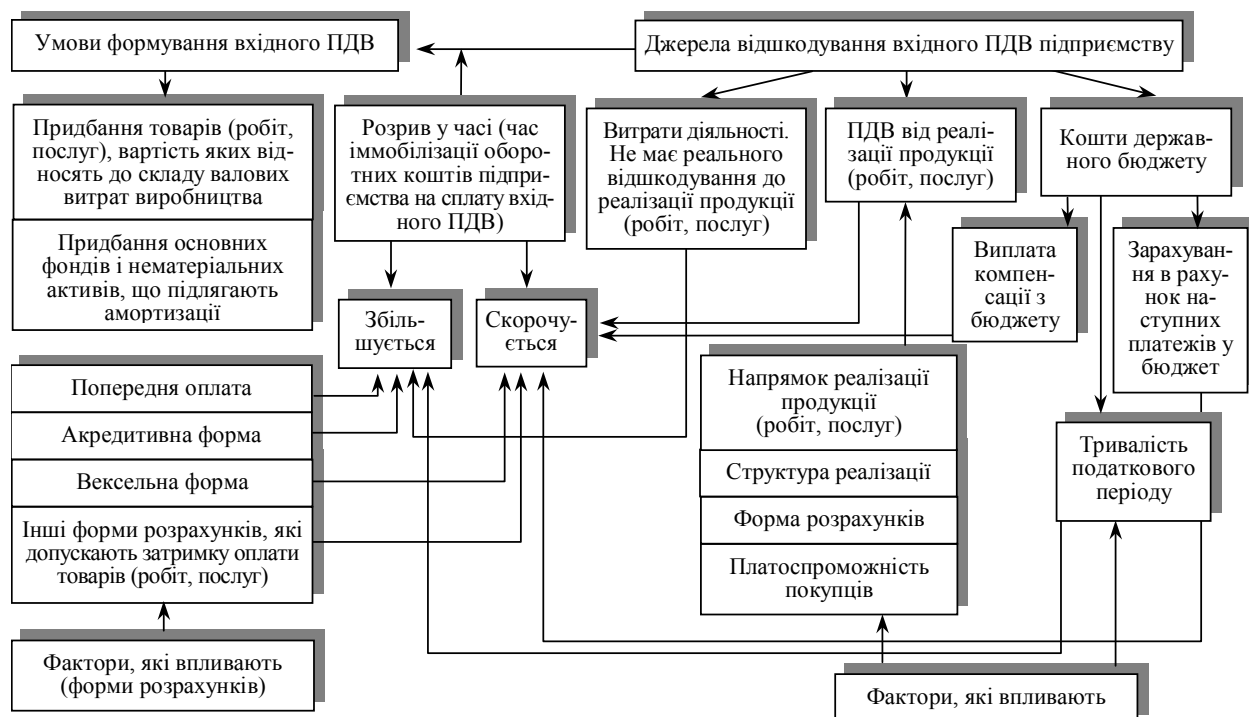

Рис. 3. Умови і фактори, що впливають на формування та відшкодування вхідного ПДВ у підприємств—платників ПДВ

Без сумніву сплата ПДВ в ціні придбання супроводжується іммобілізацією коштів, ресурсів. Якщо закуповуються товарно-матеріальні цінності, необхідні для забезпечення виробничо-господарської діяльності має місце іммобілізація оборотних коштів. При закупівлі основних засобів, нематеріальних активів на сплату ПДВ використовуються кошти на їх придбання, тобто інвестиційні ресурси.

Згідно діючого законодавства відшкодування витрачених коштів (оборотних коштів, інвестиційних ресурсів) матиме місце, якщо продукція (роботи, послуги) суб'єкта підприємництва оподатковуються ПДВ.

Сума такого відшкодування фіксується в сумі податкового кредиту, яка буде врахована при сплаті ПДВ до бюджету. На суму податкового кредиту зменшуються податкові зобов'язання суб'єкта підприємництва, щодо сплати ПДВ в бюджет в установлені терміни.

Отже іммобілізація оборотних коштів, а також інвестиційних ресурсів матиме місце значний період часу, а саме до врахування податкового кредиту при сплаті ПДВ в бюджет.

В податковому плануванні на підприємствах необхідно визначати суму та час іммобілізації коштів на сплату вхідного ПДВ.

Можливий варіант визначення іммобілізації коштів в процесі господарської діяльності на сплату ПДВ. Вона буде дорівнювати сумі податкового кредиту, що сформувався за відповідний звітний податковий період. Звітний податковий період – період, за який платник ПДВ зобов'язаний проводити розрахунки та сплачувати його до бюджету.

Податковий кредит звітного податкового періоду визначається виходячи із договірної (контрактної) вартості товарів (послуг), але не вище рівня звичайних цін. Податковий кредит формується у зв'язку з:

- придбанням або виготовленням товарів (у тому числі при їх імпорті) та послуг з метою їх подальшого використання в оподатковуваних операціях ПДВ у господарській діяльності платника податку;
- придбанням основних фондів, необоротних матеріальних активів (у тому числі при їх імпорті) з метою подальшого використання у виробництві або поставці для оподатковуваних операцій у господарській діяльності платника ПДВ.

Підставою для включення сплаченого ПДВ у податковий кредит є податкова накладна, що передається покупцеві продавцем товарів (робіт, послуг).

Час (період) іммобілізації коштів, що були сплачені буде залежати від часу витрачання коштів (нарахування податкового кредиту) до часу врахування податкового кредиту на зменшення податкових зобов'язань суб'єкта підприємництва платника ПДВ або відшкодування з бюджету від'ємного значення податкового кредиту.

Час виникнення іммобілізації коштів не завжди співпадає з датою виникнення права на податковий кредит. Початок іммобілізації коштів буде в тому випадку, коли відбувається списання коштів з банківського рахунку платника ПДВ при оплаті товарів (робіт, послуг).

Як відомо дата виникнення права на податковий кредит може визначатись також на основі отримання податкової накладної, що засвідчує факт придбання товарів (робіт, послуг) без списання коштів з банківського рахунку платника ПДВ. В цьому випадку не відбувається іммобілізація коштів.

Отже виникнення права на податковий кредит, це тільки право. Але формування податкового кредиту не виключає іммобілізацію коштів суб'єктів підприємництва на сплату вхідного ПДВ.

Відшкодування вхідного ПДВ пов'язано з врахуванням податкового кредиту на зменшення податкових зобов'язань суб'єкта підприємництва

платника ПДВ в бюджет або отриманням бюджетного відшкодування від'ємного значення податкового кредиту.

Отже для визначення терміну іммобілізації коштів на сплату вхідного ПДВ необхідно вивчати і аналізувати умови врахування та погашення податкового кредиту.

При перевищенні податкових зобов'язань платника ПДВ в бюджет над сумою податного кредиту відповідна сума відлягає сплаті (перерахуванню) в бюджет у строки встановлені для відповідного податкового періоду. Саме в цей час і відбувається відшкодування вхідного ПДВ.

Але як відзначалося вище сплата ПДВ в бюджет, а отже і відшкодування вхідного ПДВ, відбувається протягом 30 календарних днів (при місячному податковому періоді) і 50 календарних днів (при квартальному податковому періоді) за останнім календарним днем відповідного звітного податкового періоду. Отже на вказаний термін реально затримується відшкодування вхідного ПДВ.

Таким чином можна зробити висновок, що іммобілізація оборотних коштів, а отже і інвестиційних ресурсів, на сплату вхідного ПДВ відбувається на протязі податкового періоду (з часу оплати, придбання товарів, основних фондів, нематеріальних активів), а також часу до перерахування ПДВ в бюджет (30 або 50 календарних днів).

Розрахунок вказаної іммобілізації є предметом для податкового планування. Однак термін іммобілізації коштів суб'єкта підприємництва на сплату вхідного ПДВ може зростати в залежності від умов врахування податкового кредиту та його відшкодування з бюджету, які визначені в Законі з ПДВ.

При перевищенні податкового кредиту над сумою податкових зобов'язань платника ПДВ в бюджет за відповідний податковий період виникає від'ємне значення податного кредиту, яке:

- 1) може враховуватися на зменшення суми податкового боргу з ПДВ, що виник у попередні податкові періоди;
- 2) зараховується до складу податного кредиту наступного податного періоду (при відсутності податного боргу);
- 3) відшкодовується з бюджету, тобто погашається від'ємне значення податкового кредиту.

В другому і третьому випадку не відбувається відшкодування вхідного ПДВ, а отже іммобілізація оборотних коштів не припиняється, а продовжується на не визначений період.

У другому випадку продовження іммобілізації буде мати місце до врахування податного кредиту на зменшення податкових зобов'язань з ПДВ суб'єкта підприємництва в наступні податкові періоди.

У третьому випадку іммобілізація коштів буде мати місце (зберігається) до отримання бюджетного відшкодування (погашення) податкового кредиту.

Отримання бюджетного відшкодування податкового кредиту є досить проблемним в силу ряду обставин. За оцінками фахівців заборгованість

бюджету України, щодо погашення податкового кредиту складає понад 20 млрд грн.

Якщо не відшкодована з бюджету сума податкового кредиту включається до складу податкового кредиту наступного податкового періоду іммобілізація коштів продовжується.

Згідно Закону з ПДВ платник ПДВ в бюджет може прийняти самостійне рішення про зарахування належної йому повної суми бюджетного відшкодування на зменшення податкових зобов'язань з цього податку в наступних податкових періодах. Таке рішення відображається платником податку у податковій декларації, яку він подає за наслідками звітного періоду, в якому виникає право на подання заяви про отримання бюджетного відшкодування.

При прийнятті такого рішення платником ПДВ відшкодування його вхідного ПДВ буде продовжено на недостатньо конкретно визначений період, а отже на невизначений період збережеться іммобілізація коштів.

Згідно Закону з ПДВ платник ПДВ в бюджет має право на повернення йому повної суми бюджетного відшкодування податкового кредиту. При цьому він подає відповідному податковому органу податкову декларацію та заяву про повернення повної суми бюджетного відшкодування. В п'ятиденний термін після подання податкової декларації податковому органу платник ПДВ подає органу Державного Казначейства копію декларації, з відміткою податкового органу про її прийняття.

Протягом 30 днів, наступних за отриманням податкової декларації, податковий орган зобов'язаний провести документально виїзну перевірку заявлених в ній даних.

У п'ятиденний термін після закінчення перевірки податковий орган зобов'язаний надати органу державного казначейства висновок із зазначенням суми, що підлягає відшкодуванню з бюджету.

Протягом п'яти операційних днів після отримання висновку податкового органу, орган Державного Казначейства перераховує платнику ПДВ суму бюджетного відшкодування з бюджетного рахунку на поточний банківський рахунок платника податку в обслуговуючому його банку.

Аналізуючи вище викладене можна зробити висновок, що платник ПДВ в бюджет, який прийняв рішення про повернення йому повної суми бюджетного відшкодування податкового кредиту зможе його отримати не раніше ніж через 40 календарних днів з часу подання відповідної податкової декларації платником ПДВ податковому органу.

Отже на цей період продовжується термін іммобілізації коштів суб'єкта підприємництва на сплату вхідного ПДВ.

Проведений аналіз формування вхідного ПДВ та його відшкодування через механізм виникнення і погашення податкового кредиту дозволяє зробити висновок, що має місце суттєвий негативний вплив сплати вхідного ПДВ на діяльність суб'єктів підприємництва. Він пов'язаний зі значною за обсягом іммобілізацією оборотних коштів та інвестиційних ресурсів, а також

значними термінами іммобілізації ресурсів. Це негативно впливає на платоспроможність, фінансовий стан суб'єктів підприємництва.

З'ясування механізму впливу сплати вхідного ПДВ на діяльність суб'єктів підприємництва дозволить визначити заходи щодо зменшення його негативного впливу. Це вимагає розробки методики та здійснення планування формування вхідного ПДВ, податкового кредиту, їх відшкодування суб'єктам підприємництва платникам ПДВ.

Але негативний вплив встановленого порядку сплати і відшкодування вхідного ПДВ на діяльність суб'єктів підприємництва пов'язаний не тільки з іммобілізацією оборотних коштів та інвестиційних ресурсів.

Другий напрям негативного впливу сплати вхідного ПДВ на діяльність суб'єктів підприємництва пов'язаний з тим, що його сума сплачена в ціні придбання товарів, основних фондів, необоротних матеріальних активів не включається до складу податкового кредиту, а отже не відшкодовується.

Це має місце при таких обставинах.

- 1) Сума ПДВ сплачена у зв'язку з придбанням (виготовленням) товарів (послуг), основних фондів та нематеріальних активів, які призначаються для їх використання в операціях, що не є об'єктом оподаткування та звільнених від оподаткування або не призначаються для їх використання в господарській діяльності такого платника ПДВ.
- 2) Сума сплаченого (нарахованого) ПДВ не підтверджена податковими накладними чи митними деклараціями.

Не відшкодована сума вхідного ПДВ відноситься на поточні витрати, пов'язані з виготовленням товарів (робіт, послуг), супроводжується зростанням їх собівартості. Це може призвести до зменшення прибутку від операційної діяльності або зростання ціни реалізації відповідних товарів (робіт, послуг).

При віднесенні вхідного ПДВ на собівартість товарів (робіт, послуг) теж має місце іммобілізація коштів. Час (період) іммобілізації буде складатися від використання коштів на сплату вхідного ПДВ до реальної реалізації товарів (з часу робіт, послуг), на собівартість яких був віднесений вхідний ПДВ.